

TEODOR SKOTARCZAK, MACIEJ J. NOWAK
Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie

Sektor budownictwa i handlu w działalności przedsiębiorców w metropoliach w zachodniej Polsce

WPROWADZENIE

Zgodnie z klasyfikacją przeprowadzoną w Zaktualizowanej Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (dokumencie rządowym, który nie ma mocy obowiązującej, ale który ma doniosłe znaczenie z punktu widzenia metodologii klasyfikacji metropolii), do metropolii w Polsce zaliczyć można: Warszawę, Gdańsk, Poznań, Wrocław, Katowice, Łódź, Szczecin oraz Toruń–Bydgoszcz. Zgodnie z klasyfikacją ośrodków MEGA, dokonaną przez ESPON (European Spatial Planning Observation Network), do europejskich centrów obszarów metropolitalnych wzrostu należą – poza Warszawą – Kraków, metropolia katowicka, Gdańsk–Gdynia–Sopot, Poznań, Wrocław oraz Łódź. Biorąc pod uwagę powyższe, można kategorycznie stwierdzić, że metropoliami są stolice trzech województw położonych na zachodzie Polski: Wrocław, Poznań i Szczecin. Celem artykułu jest analiza sektora z zakresu budownictwa i sektora usług z zakresu handlu hurtowego i detalicznego we wspomnianych ośrodkach. Oba sektory z Polskiej Klasyfikacji Działalności wiążą się w istotnym stopniu z rozwojem obszarów metropolitalnych (Gorzelał, Smętkowski 2005, s. 189–190)¹. Stanowią one jednocześnie jeden z najczęściej występujących w praktyce rodzajów działalności gospodarczej podejmowanej przez przedsiębiorców. Wynika tak m.in. z badań R. Borowieckiego i B. Siuty-Tokarskiej, zgodnie z którymi w roku 2006 największa liczba podmiotów zajmowała się handlem hurtowym. Budownictwo znajdowało się na wysokim czwartym miejscu (Borowiecki, Siuta-Tokarska 2008, s. 142–143).

Badania obejmują lata 1998–2008. Od roku 1998 obowiązuje obecny ustrój samorządu terytorialnego, na podstawie którego duże miasta uzyskują status miast na prawach powiatu. W badaniach uwzględniono szczególnie rok 2004, jako rok wstąpienia Polski do Unii Europejskiej (przedsiębiorcy bardzo mocno akcentowali w różnych badaniach, że integracja z UE będzie wiązać się dla nich z pozytywnym skutkiem; por. np. Nogalski, Wójcik-Karpacz 2003) oraz rok 2008 – czyli ostatni rok, który został objęty niniejszymi badaniami.

¹ Autorzy podkreślają (opierając się na tezach projektu METREX), że przy opracowaniu strategii trwałego rozwoju obszarów metropolitalnych należy w pierwszym rzędzie uwzględnić potrzeby związane z budownictwem mieszkaniowym oraz rozwojem działalności gospodarczej, w tym w szczególności handlem i usługami.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ W POLSKICH METROPOLIACH

M. Czornik wśród użytkowników miasta wymienia jednostki gospodarcze. Decydują one o charakterze miasta między innymi w taki sposób, że dają pracę i dochody jego mieszkańcom, wytwarzają dobra i usługi przeznaczone na rynek miejski oraz ponadlokalny, stanowią pierwsze źródło kapitałów oraz mają wpływ na kierunki rozwoju gospodarczego miasta (Czornik 2008). E. Stawasz, omawiając sektor Małych i Średnich Przedsiębiorców (MSP), podkreśla natomiast, że angażują oni do gospodarki regionu (ale również miasta) kapitały, które bez ich funkcjonowania pozostałyby niewykorzystane (Stawasz 2001). S. Flejterski, prezentując endogeniczne czynniki warunkujące realizację szybkiego rozwoju Szczecina (ale zasadę tę można odnieść również do innych dużych miast), wymienia m.in. zwiększony napływ inwestorów zewnętrznych (w tym zagranicznych). Podkreśla również, że ogromną rolę w tym kontekście odgrywać powinien kapitał ludzki oraz kapitał społeczny (Flejterski 2009, Jaźwiński 2009). Nie budzi wątpliwości fakt, że wskazane tezy literatury odnoszą się również do przedsiębiorczości na terenie polskich metropolii. W tym jednak przypadku przedsiębiorczość stanowi jeden z czynników składających się na gospodarczą funkcję metropolitalną. Między innymi na podstawie rozwoju przedsiębiorczości bada się rozwój metropolii i obszarów metropolitalnych (Markowski, Marszał 2006, Gorzelak, Smełkowski 2005). W literaturze nierzadko zaznacza się tutaj rolę sprzedaży hurtowej (Herbst 2003) oraz budownictwa (Lorens 2005). Pierwszy sektor reprezentuje funkcje usługowe, natomiast drugi stanowi jeden z najważniejszych rodzajów działalności składających się na funkcje metropolitalne.

Nie budzi również wątpliwości fakt, że władze miasta mogą stymulować rozwój przedsiębiorczości. W tym kontekście wyróżniane być mogą różne instrumenty, wśród których warto zwrócić uwagę w szczególności na ulgi podatkowe, niższe czynsze za najem i dzierżawę nieruchomości oraz dopasowaną do potrzeb przedsiębiorców strukturę urzędów miejskich. W opinii przedsiębiorców, w badaniach M. Fliegera, czynnikami pobudzającymi przedsiębiorczość są przede wszystkim: obniżka podatków od nieruchomości i środków transportowych, zwiększenie nacisku na uzbrojenie terenu oraz przygotowanie terenu pod inwestycje, rozbudowa sieci kanalizacyjnych, wielkie inwestycje drogowe oraz stworzenie w urzędach gmin komórek pomocowych przy przygotowywaniu wniosków do organów UE o dofinansowanie (Flieger 2009). W literaturze podnosi się, że gmina w tym kontekście powinna szczególnie dbać o miejsca pracy oraz inwestycje (Firlej 2003). W wielu wypadkach zakres działań gminy uzależniony jest od dostępnych dla niej środków finansowych. Jednakże metropolie, jako najlepiej rozwinięte gminy, powinny mieć największą swobodę przy dysponowaniu różnymi instrumentami w tej dziedzinie.

PRZEDSIĘBIORCY ZAJMUJĄCY SIĘ DZIAŁALNOŚCIĄ

ZWIĄZANĄ Z BUDOWNICTWEM W ZACHODNICH METROPOLIACH W POLSCE

W sekcji F – „Budownictwo” Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) występują: roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków, roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej oraz roboty budowlane specjalistyczne (m.in. rozbiórka,

burzenie obiektów budowlanych, wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych czy też posadzkowanie, tapetowanie, malowanie i szklenie). W dalszej części pracy powyższe sfery będą określane jako działalność związana z budownictwem. Wspomniane prace są niezbędne w dużym zakresie we wszystkich ośrodkach, w których rozwijają się procesy urbanizacji.

Tab. 1. Przedsiębiorcy zajmujący się działalnością związaną z budownictwem, zlokalizowani w metropoliach zachodniej Polski

Rok \ Miasto	Poznań	Szczecin	Wrocław
1998	7143	6334	9736
1999	7733	6822	10487
2000	8169	7151	10337
2001	8239	7086	10308
2002	8253	6969	10128
2003	8368	6789	9968
2004	8289	6720	9551
2005	8390	6925	9150
2006	8226	6927	9045
2007	8691	7111	9445
2008	9116	7210	9886

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W tabeli 1 przedstawiono liczbę przedsiębiorców zajmujących się działalnością związaną z sektorem budowlanym w badanych metropoliach w latach 1998–2008. Największa liczba tego rodzaju przedsiębiorców we wszystkich latach występowała we Wrocławiu, w którym z kolei w badanym okresie najliczniej przedsiębiorcy byli reprezentowani w latach 1999–2002. Od roku 2000 do roku 2006 tendencja w tym mieście była spadkowa, a dopiero w ciągu ostatnich dwóch lat – rosnąca. W drugim pod względem liczby badanych przedsiębiorców Poznaniu można przyjąć, że prawie w ciągu całego badanego okresu liczba przedsiębiorców wzrastała. W Szczecinie, o najmniejszej liczbie przedsiębiorców z analizowanej grupy miast, wystąpiła tendencja zbliżona do tej w Poznaniu. Od roku 2000 do roku 2004 liczba przedsiębiorców w mieście zmniejszała się i dopiero od roku 2005 zaczęła wzrastać. Warto też wskazać, że od roku 2003 w skali całego kraju zaczęła się zmniejszać liczba przedsiębiorców aktywnych, natomiast w latach 2005 i 2006 odnotowano pewien wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej ogółem.

Z tabeli 2 wynika, że we wszystkich badanych ośrodkach przedsiębiorcy zajmujący się branżą budowlaną, zlokalizowani na terenie metropolii, stanowili istotną część przedsiębiorców zajmujących się branżą budowlaną w województwie, którego metropolia stanowi stolicę. We wszystkich latach najwyższy odsetek przedsiębiorców z całego województwa występował w Szczecinie. Analiza wyników z tab. 1 skłania do wniosku, że również w województwie zachodniopomorskim występuje najniższa liczba przedsiębiorców zajmujących się branżą budowlaną spośród wszystkich zachodnich województw RP. Najlepiej w tym kontekście wypada województwo wielkopolskie. Pamiętać należy również i o tym, że we wszystkich trzech metropoliach badany udział procentowy maleje. Warto w tym miejscu

przypomnieć tezę G. Gorzelaka oraz M. Smętkowskiego odnośnie do zmiany uwarunkowań współpracy pomiędzy metropolią a regionem w gospodarce informacyjnej. Zgodnie z nią, zasoby dostarczane do metropolii (obszaru metropolitalnego) przez jej otoczenie zaczynają płynąć z innych źródeł lub też tracą swoje znaczenie (Gorzelak, Smętkowski 2005). Warto wskazać, że wyniki wskazane w tabeli 2 (oraz tabeli 6) skłaniają do wniosku, że wspomniany proces nie musi mieć bezpośredniego przełożenia na zmniejszanie się liczby podmiotów gospodarczych w pozostałej części województw, których stolicę stanowią metropolie.

Tab. 2. Stosunek liczby przedsiębiorców zajmujących się działalnością gospodarczą związaną z budownictwem w metropolii – centrum województwa do liczby przedsiębiorców zajmujących się działalnością gospodarczą związaną z budownictwem w województwie ogółem (%)

Rok \ Miasto	Poznań	Szczecin	Wrocław
1998	23,234	37,358	36,515
2004	22,788	34,139	32,375
2008	20,055	28,490	27,781

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

We wszystkich badanych metropoliach (tab. 3) branża budowlana stanowi około dziesięciu procent podejmowanej na ich terenie działalności gospodarczej ogółem. Najwyższy udział procentowy występuje w Szczecinie, a najniższy w Poznaniu. W żadnym z badanych wypadków nie występuje w tym kontekście trwała tendencja – czy to rosnąca, czy malejąca.

Tab. 3. Stosunek liczby przedsiębiorców zajmujących się działalnością gospodarczą związaną z budownictwem w metropolii – centrum województwa do liczby przedsiębiorców w metropolii ogółem (%)

Rok \ Miasto	Poznań	Szczecin	Wrocław
1998	10,473	12,488	12,105
2004	9,620	10,940	10,639
2008	9,946	11,583	10,728

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tab. 4. Liczba przedsiębiorców zajmujących się budownictwem, przypadająca na 1 tysiąc mieszkańców danej metropolii

Rok \ Miasto	Poznań	Szczecin	Wrocław
1998	12,353	15,189	15,236
2004	14,522	16,315	15,0,11
2008	16,358	17,718	15,638

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba przedsiębiorców zajmujących się budownictwem przypadająca na 1 tysiąc mieszkańców w odniesieniu do przedsiębiorców budowlanych (tab. 4) w latach 2004 oraz 2008 najwyższa jest w Szczecinie. Warto jednak podkreślić, że różnica pomiędzy tymi liczbami w Szczecinie a Wrocławiu w roku 2004 oraz liczbami w Szczecinie oraz Poznaniu jest niewielka. W Szczecinie i Poznaniu można również zaobserwować trwały wzrost tejże liczby.

PRZEDSIĘBIORCY ZAJMUJĄCY SIĘ DZIAŁALNOŚCIĄ ZWIĄZANĄ Z HANDLEM HURTOWYM I DETALICZNYM W ZACHODNICH METROPOLIACH W POLSCE

W sekcji G Polskiej Klasyfikacji Działalności występują m.in.: handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi, sprzedaż hurtowa płodów rolnych, zwierząt, żywności, napojów, artykułów użytku domowego, maszyn, urządzeń oraz handel detaliczny. W dalszej części pracy sfera ta będzie określana jako działalność związana z handlem hurtowym i detalicznym.

Tab. 5. Przedsiębiorcy zajmujący się działalnością związaną z handlem hurtowym i detalicznym, zlokalizowani w metropoliach zachodniej Polski

Rok \ Miasto	Poznań	Szczecin	Wrocław
1998	23440	17791	29046
1999	24071	18158	29846
2000	24790	18225	27567
2001	24961	18259	27598
2002	25781	18333	28071
2003	26831	18569	28722
2004	26584	18390	28084
2005	27060	18502	27208
2006	25971	17849	26412
2007	25869	17314	25791
2008	25515	16638	25348

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z tabeli 5 wynika, że w roku 2008 liczby przedsiębiorców zajmujących się handlem hurtowym i detalicznym we Wrocławiu oraz w Poznaniu były zbliżone. O ile jednak w Poznaniu w badanym okresie występowała tendencja rosnąca od roku 1998, o tyle we Wrocławiu była ona malejąca (w roku 1998 we Wrocławiu było zdecydowanie najwięcej tego rodzaju przedsiębiorców). W Szczecinie od roku 2003 również liczba przedsiębiorców zajmujących się handlem hurtowym zdecydowanie maleje, przy czym ogólna liczba przedsiębiorców jest w tym wypadku zdecydowanie niższa od liczby w dwóch pozostałych metropoliach zachodnich.

Tab. 6. Stosunek liczby przedsiębiorców zajmujących się działalnością gospodarczą związaną z handlem hurtowym i detalicznym w metropolii – centrum województwa do liczby przedsiębiorców zajmujących się działalnością gospodarczą związaną z handlem hurtowym w województwie ogółem (%)

Rok \ Miasto	Poznań	Szczecin	Wrocław
1998	25,222	33,310	31,119
2004	24,639	29,779	28,158
2008	23,851	28,479	27,717

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W odniesieniu do reszty województwa procentowy udział liczby przedsiębiorców w Szczecinie i Wrocławiu jest zbliżony (tab. 6). W Poznaniu jest on znacznie niższy, co skłania do wniosku, że największa liczba przedsiębiorców zajmujących się handlem hurtowym i detalicznym występuje w województwie wielkopolskim. We wszystkich trzech metropoliach w okresie 1998–2008 tendencja jest w tym względzie malejąca. Potwierdza to wyniki z tab. 1–2 oraz tęzę literatury, że województwa wielkopolskie i dolnośląskie należą do województw o największej liczbie podmiotów gospodarczych ogółem (Borowiecki, Tokarska-Siuta 2008).

Tab. 7. Stosunek liczby przedsiębiorców zajmujących się działalnością gospodarczą związaną z handlem hurtowym i detalicznym w metropolii – centrum województwa do liczby przedsiębiorców w metropolii ogółem

Rok \ Miasto	Poznań	Szczecin	Wrocław
1998	34,366	35,077	36,114
2004	30,853	29,939	31,283
2008	27,839	26,728	27,506

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

We wszystkich trzech metropoliach działalność gospodarcza związana z handlem hurtowym i detalicznym przekracza 26% ogólnej liczby przedsiębiorców w tych miastach (tab. 7). W każdym roku udział procentowy w trzech badanych metropoliach był zbliżony. W każdym z miast wspomniany udział procentowy w badanym okresie maleje.

Tab. 8. Liczba przedsiębiorców zajmujących się handlem hurtowym i detalicznym przypadająca na 1 tysiąc mieszkańców danej metropolii

Rok \ Miasto	Poznań	Szczecin	Wrocław
1998	40,537	42,666	45,535
2004	46,575	44,646	44,139
2008	45,786	40,886	40,097

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba przedsiębiorców zajmujących się handlem hurtowym i detalicznym przypadająca na 1 tysiąc mieszkańców zdecydowanie najwyższa jest w Poznaniu (tab. 8). W Szczecinie oraz we Wrocławiu liczby te są zbliżone. Przypomnieć jednak należy, że zgodnie z tabelą 5, we Wrocławiu ogólna liczba przedsiębiorców jest znacznie wyższa.

Tab. 9. Średnia liczba przedsiębiorców z poszczególnych branż w polskich metropoliach krajowych

Rok \ Rodzaj przedsiębiorców	Przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą związaną z budownictwem	Przedsiębiorcy prowadzący działalność związaną z handlem hurtowym i detalicznym
1998	6445	22304
2004	7090	23659
2008	7484	21747

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W tabeli 9 przedstawiono średnią liczbę przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą związaną z budownictwem oraz przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą związaną z handlem hurtowym w metropoliach krajowych. Przez pojęcie metropolii krajowych rozumieć należy wszystkie polskie metropolie (centra obszarów metropolitalnych) wydzielone w ramach klasyfikacji ESPON, z wyłączeniem Warszawy, zaliczanej do metropolii światowych (Parysek 2007). Jeśli chodzi o przeciętną liczbę przedsiębiorców zajmujących się branżą budowlaną, to w Poznaniu i we Wrocławiu jest więcej tego rodzaju przedsiębiorców, niż średnio we wszystkich metropoliach krajowych, a w Szczecinie – mniej. Tendencja ta powtarza się we wszystkich badanych latach. Najwięcej przedsiębiorców tego rodzaju zlokalizowanych jest we Wrocławiu, jednakże z roku na rok powiększa swój dystans od średniej metropolii Poznań. Bardzo podobnie sytuacja wygląda w przypadku średniej liczby przedsiębiorców zajmujących się handlem hurtowym: w każdym wypadku Wrocław i Poznań znacząco przewyższają średnią metropolii, a Szczecin lokuje się pod tą średnią. Jednakże w roku 2008 na pierwszym miejscu jest już tutaj Poznań, a nie Wrocław.

Z przeprowadzonych badań analizy korelacji wynika, że jedynie w Poznaniu występuje korelacja istotna (0,6495) pomiędzy liczbą przedsiębiorców zajmujących się budownictwem a liczbą przedsiębiorców zajmujących się handlem hurtowym w badanych latach. Ponadto korelacja istotna występuje pomiędzy liczbą przedsiębiorców zajmujących się budownictwem w Poznaniu i Szczecinie (0,8034) oraz liczbą przedsiębiorców zajmujących się handlem hurtowym i detalicznym w Szczecinie i Wrocławiu (0,6686).

WNIOSKI

1. Biorąc pod uwagę metropolie zachodniej Polski w roku 2008 najwięcej przedsiębiorców zajmujących się budownictwem występowało we Wrocławiu, a przedsiębiorców zajmujących się handlem hurtowym i detalicznym – w Poznaniu.

2. Z badanej grupy w Szczecinie występowało najwięcej przedsiębiorców z obu sektorów w odniesieniu do liczby przedsiębiorców tych sektorów ogółem w województwach.

3. Największy odsetek przedsiębiorców zajmujących się budownictwem w grupie przedsiębiorców ogółem występuje w Szczecinie. We wszystkich trzech metropoliach udział procentowy tych przedsiębiorców jest zbliżony do 10%.

4. Największy odsetek przedsiębiorców zajmujących się handlem hurtowym i detalicznym w grupie przedsiębiorców ogółem występuje w Poznaniu. We wszystkich trzech metropoliach udział procentowy tych przedsiębiorców zamyka się w 26–28%.

5. Liczba przedsiębiorców zajmujących się budownictwem oraz handlem hurtowym i detalicznym jest w Poznaniu i we Wrocławiu wyższa niż w innych polskich metropoliach krajowych, a w Szczecinie zdecydowanie niższa.

LITERATURA

- Borowiecki R., Siuta-Tokarska B., 2008, *Problemy rozwoju i funkcjonowania małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce. Synteza badań i kierunki działania*, Difin, Warszawa
- Czornik M., 2008, *Miasto. Ekonomiczne aspekty funkcjonowania*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej im. Karola Adamieckiego w Katowicach, Katowice
- Firlej K., 2003, *Wpływ zarządzania gminą na rozwój przedsiębiorczości lokalnej*, [w:] K. Jaremczuk (red.), *Uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości – szanse i zagrożenia*, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnobrzegu, Tarnobrzeg
- Flejterski S., 2009, *Determinanty rozwoju wielkich miast na przykładzie Szczecina*, [w:] S. Flejterski (red.), *Wielkie miasta, aglomeracje, metropolie*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 529, Ekonomiczne Problemy Usług nr 30, Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin
- Flieger M., 2009, *Ocena gminnych instrumentów wsparcia przedsiębiorczości*, Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny, z. 1/2009, Poznań
- Gorzela G., Smętkowski M., 2005, *Metropolia i jej region w gospodarce informacyjnej*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa
- Herbst M., 2003, *Koniunktura gospodarcza metropolii*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa
- Jaźwiński I., 2009, *Kapitał ludzki w Szczecinie – istota oraz aspekty rynku pracy i aspekty edukacyjne*, [w:] S. Flejterski (red.), *Wielkie miasta, aglomeracje, metropolie*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 529, Ekonomiczne Problemy Usług nr 30, Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin
- Lorens P., 2005, *Realizacja wielkoskalarnych przedsięwzięć urbanistycznych jako katalizator rozwoju metropolii*, [w:] T. Markowski (red.), *Planowanie i zarządzanie w obszarach metropolitalnych*, Biuletyn KPZK PAN, z. 221, Warszawa
- Markowski T., Marszał T., 2006, *Metropolie – obszary metropolitalne – metropolizacja. Problemy i pojęcia podstawowe*, KPZK PAN, Warszawa
- Nogański B., Wójcik-Karpacz A., 2003, *Warunki rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości w regionie świętokrzyskim*, [w:] K. Jaremczuk (red.), *Uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości – szanse i zagrożenia*, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnobrzegu, Tarnobrzeg
- Oleńczuk-Paszal A., 2006, *Spoleczne uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich*, Acta Scientiarum Polonorum Oeconomia, nr 5 (1)
- Parysek J., 2007, *Współczesne tendencje rozwoju metropolii: aspekty globalne i lokalne*, [w:] J. Lach, M. Borowiec, T. Rachwał (red.), *Procesy transformacji społeczno-ekonomicznych i przyrodniczych struktur przestrzennych. Księga Jubileuszowa dedykowana Profesorowi Zbigniewowi Ziolo*, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej w Krakowie, Kraków

Stawasz E., 2001, *Małe i średnie przedsiębiorstwa w rozwoju regionalnym*, [w:] T. Markowski, D. Stawasz (red.), *Ekonomiczne i środowiskowe aspekty zarządzania rozwojem miast i regionów*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź
European Commision, *Interim Territorial Cohesion Report*, OOPEC, Luksemburg 2004

Building construction and trade in economic activities in the western metropolies of Poland

The article discusses the case of building construction and trade as an example of economic activities in the western metropolies of Poland. Development of economic activities is seen as the catalyst in metropolitan growth. An example of such a study is the analysis of building construction and trade in Poznań, Wrocław and Szczecin. The article contains information on Regional Management. The number of construction-businessmen and trade-businessmen in these metropolies was compared with the number of all businessmen in these metropolies, and with the number of construction-businessmen and trade-businessmen in metropolitan regions.

Prof. dr hab. Teodor Skotarczak

Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie
Katedra Prawa i Gospodarki Nieruchomościami
e-mail: skotarczak@zut.edu.pl

Dr Maciej J. Nowak

Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie
Katedra Prawa i Gospodarki Nieruchomościami
e-mail: macnowak@zut.edu.pl